

03.11.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**03 Kasım 2022
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

03 Kasım 2022 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (SUYAM) Yönetmeliği
- İzmir Bakırçay Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2022/27)

Tahıl krizi çözüldü, buğday fiyatları düştü

Türkiye'nin diplomatik girişimlerinin ardından Rusya'nın tahıl anlaşmasına geri dönmesiyle buğday fiyatında yüzde 6'nın üzerinde düşüş görüldü.

Rusya'nın Karadeniz anlaşmasını askıya aldığı duyurmasının ardından sert yükselen buğday fiyatları Rusya'nın, Türkiye'nin diplomatik girişimlerinin ardından tahıl anlaşmasına geri dönmesiyle hızlı bir şekilde geri çekildi.

Rusya Savunma Bakanlığı Sözcüsü Igor Konaşenkov, Birleşmiş Milletler'in (BM) katılımı ve Türkiye'nin desteği sayesinde tahıl anlaşmasıyla ilgili Ukrayna tarafından gerekli yazılı garantileri aldıklarını belirterek, "Rusya, aldığı garantileri yeterli buldu, tahıl anlaşmasındaki katılımına devam edecek" dedi.

Gelişmelerle birlikte Chicago Ticaret **Borsası**nda pazartesi günü yüzde 6,4 ve salı günü yüzde 2,3 yükselerek 9 doların üzerine çıkan buğday vadeli işlem kontratlarının fiyatı, bugün yüzde 6'nın üzerinde değer kaybederek 8,43 dolara kadar geriledi. Chicago Ticaret Borsasında işlem gören mısırın fiyatı yüzde 2,1, soya fasulyesinin fiyatı yüzde 0,7 civarında değer kaybetti.

Putin'den tahıl açıklaması

Putin, "Rusya, Ukrayna tarafından verilen garantilerin ihlal edilmesi durumunda (tahıl) anlaşmadan çekilme hakkını kendisinde saklı tutuyor" açıklamasında bulundu.

Rusya Devlet Başkanı Putin, geçen günlerde askıya aldıklarını duyurdukları ve bugün yeşil ışık yaktıkları tahıl anlaşmasına ilişkin açıklamalarda bulundu.

Ukrayna'dan Karadeniz'deki saldırıların tekrarlamayacağını garantisini talep ettiklerini söyleyen Putin, "Ukrayna taahhütlerini ihlal ederse tahıl anlaşmasından çekilme hakkımız mahfuzdur. Anlaşmadan çekilsek bile gelecekte Ukrayna'dan Türkiye'ye tahıl tedarikini, tarafsızlığı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yoksul ülkeler için verdiği çaba nedeniyle gelecekte de engellemeyecek" dedi" ifadelerini kullandı.

Rusya Savunma Bakanlığı, bu sabah Ukrayna'nın Kırım'daki Sivastopol kentinde bulunan Rus savaş ve sivil gemilerine yönelik saldırısı sonrası askıya aldığı Karadeniz tahıl anlaşmasının yeniden başlatıldığını duyurmuştu.

Biyolojik ve biyoteknik mücadele destekleri belli oldu

Tarım ve Orman Bakanlığının bitkisel üretimde kimyasal kullanımının azaltılması amacıyla verdiği biyolojik ve biyoteknik mücadele desteklerine ilişkin tutarlar ve başvuru tarihleri tespit edildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Bitkisel Üretimde Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Destekleme Ödemesi Uygulama Tebliği Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Tebliğle, bitkisel üretimde alternatif mücadele tekniklerinin uygulanmasıyla kimyasal ilaç kullanımının azaltılması, insan sağlığının ve doğal dengenin korunması için biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticilere destekleme ödemesi yapılmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlendi.

Tebliğde, örtü altında ve açık alanda bitkisel üretimde, destekleme kapsamına alınan ürünler ve ödeme miktarları da yer aldı.

Buna göre, destek tutarı örtü altına (paket) dekarda 850 lira, açık alanda (paket) dekarda 290 lira olacak.

Örtü altı domates, biber, patlıcan, hıyar, kabak üretiminde biyolojik mücadele için dekar başına 700 lira, biyoteknik mücadelede, feromon ve tuzak kullanan üreticilere 150 lira, yalnızca feromon kullananlara 70 lira destek verilecek.

Turunçgilde, biyolojik mücadele için dekar başına 140 lira, biyoteknik mücadelede feromon ve tuzak kullanımı için 150 lira, yalnızca feromon kullanımı için 60 lira destek ödenecek.

Açıkta domates üretiminde biyoteknik mücadele kapsamında dekar başına feromon ve tuzak kullanımında 70 lira, yalnızca feromon kullanımında 45 lira ödeme yapılacaktır.

Narda, biyolojik mücadelede dekar başına 140 lira, biyoteknik mücadelede ise 150 lira ödenecek.

Destek tutarı, biyoteknik mücadele için elma, bağ, kayısı, ayva, armutta 135 lira, zeytinde 60 lira, şeftali ve nektarinde dekar başına 150 lira olarak belirlendi.

Başvuru tarihleri

Destek başvuruları, 2022 uygulaması için kayısı, ayva, armut, elma, bağ, açıkta domates, zeytin, turunçgil, nar, şeftali ve nektarin için 18 Kasım 2022, örtü altı için ise 31 Aralık 2022 mesai bitimine kadar yapılacaktır.

2023 yılı uygulamaları için ise 1 Ocak 2023'den itibaren ürün bazında başvuru alınacaktır. Son başvuru tarihi, elma, bağ ve kayısı için 23 Haziran 2023, açıkta domates ve zeytin için 22 Eylül 2023, turunçgil, şeftali, nektarin, ayva, armut ve nar için 27 Ekim 2023, örtü altı için 31 Aralık 2023 olarak belirlendi.

Mazot ve gübre destek ödemeleri öne çekildi

Hububatta 2022 üretim yılına ilişkin mazot ve gübre desteği bu yıldan itibaren ödenebilecek. Ödeme, üreticilerin talep etmesi halinde Ziraat Bankası tarafından destek amacına uygun şekilde kullanılmak şartıyla 31 Mart 2023 vadeli kredi kullandırılarak yapılacaktır.

Hububatta 2022 Üretim Yılı Mazot ve Gübre Desteklerinin 2022 Yılında Ödenebilmesine ve Bu Ödemelere İlişkin Finansman Maliyetlerinin Karşılanmasına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı.

Kararla hububatta (buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale ve çeltik) 2022 üretim yılı tarımsal desteklerinden mazot ve gübre desteğinin 2022 yılından itibaren ödenebilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Bu kapsamdaki tarımsal destek tutarları, bu tutarları hak etmiş üreticilerin talep etmesi halinde Ziraat Bankası tarafından destek amacına uygun şekilde kullanılmak şartıyla 31 Mart 2023 vadeli kredi kullandırılmak suretiyle verilebilecek.

Destek ödemesinin bankaca kredi kullandırılarak üreticilere yapılması halinde, kredilerin vade tarihine kadar oluşacak faiz tutarı, gelir kaybı ödemeleri kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığınca, anapara ödemeleri ise Tarım ve Orman Bakanlığınca tarımsal üreticiler adına bankaya yatırılacaktır.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, üreticilerin hak edişlerine yönelik listeler bu yıl, destekleme ödeme takvimi ise 2023 yılında bankaya iletilecek.

Kredinin kullandırılması, hak edişin tespitine ve üreticinin bankaya başvurmasına bağlı olacak. Bu karar kapsamında kredi tahsis edilecek üreticilerin kredi tahsis kriterlerinin belirlenmesi, borçlandırma, kullandırma, takip ve tahsil gibi işlemleri bankanın kendi usul ve mevzuat esasları dahilinde yürütülecek.

Merkezi yönetim bütçe imkanları çerçevesinde krediler vadesinden önce kapatılabilecek.

Banka tarafından karar kapsamında kullandırılan krediler nedeniyle oluşan gelir kaybı tutarları, kredilerin faiz tahakkuk tarihinde-erken kapatma olması durumunda kredinin kapatıldığı tarihte, banka tarafından uygulanan cari faiz oranları esas alınarak hesaplanacak. Bu kapsamda kredi kullanan tarımsal üreticiler adına Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan gelir kaybı ödemeleri, Bakanlık bütçesinin ilgili tertibine tefrik olunan ödenekten karşılanacak.

Kredinin vadesinden önce kapatılması durumunda kalan vadeye yönelik olarak bankaya ilave herhangi bir ödeme yapılmayacak.

Gelir kaybı ödemeleri, bankanın, bu karar kapsamında kullandırılan kredilere ilişkin vade sonuna-erken kapatma tarihine kadar hesaplanan ve ilgili dönem sonunda kendi kayıtlarına göre kesinleşmiş gelir kaybı tutarlarını Hazine ve Maliye Bakanlığınca bildirilen formatta iletmelerini takiben gerçekleştirilecek. Bu karar kapsamındaki tarımsal destek ödemelerinin tamamlandığı tarihe kadar kullanılmayan krediler için bankaya ödeme yapılmayacak. Karar, 20 Ekim 2022'den geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Sebze fiyatlarında yıllık artış yüzde 118

Antalya'da ekim ayında domates ve sebze miktarı artarken meyvede ise düşüş yaşandı. Antalya Ticaret Borsası tarafından yayımlanan Antalya Toptancı Haller Ekim Ayı endeksi açıklandı.

Fikri CİNOKUR/ANTALYA

Antalya hallerinde işlem gören domates, sebze ve meyvelerin işlem miktar ve fiyatlarıyla ilgili endeks değerleri, 2022 Ekim ayında bir önceki aya göre ve geçen yılın aynı ayına göre şöyle oluştu; Aylık endekste domates miktarı yüzde 12,20, sebze miktarı yüzde 28,24 artarken, meyve miktarı yüzde 3,07 azaldı.

Yıllık endekste domates miktarı yüzde 0,65 artarken, sebze yüzde 13,60, meyve yüzde 22,80 geriledi. Domates yıllık fiyat endeksi yüzde 89,63, sebze yıllık fiyat endeksi yüzde 118,35 ve meyve fiyat endeksi yüzde 100,28 artış gösterdi.

Güvenli ve kaliteli gıda, Beslenme Enstitüsü ile yaygınlaştırılacak

Beslenme ve güvenli gıda konularında tüketiciye doğru bilgiyi ulaştırma misyonunu üstlenen Beslenme Enstitüsü, Gıda Tarım İçecek ve Tarım Politikaları Araştırmaları Merkezi (GİFT) tarafından Antalya'da düzenlenen programla açıldı.

Doğru beslenme alışkanlıklarının toplumun geneline yayılması için akademi ve gıda sektörünü aynı çatı altında buluşturan enstitü, sürdürülebilir bir dünya için gıda ve besin kayıplarının önüne geçme çalışmalarına da katkı sağlayacak. Beslenme alanında çalışan farklı meslek gruplarından uzmanları bir araya getirerek akademik bilgilerin anlaşılır bir dille kamuoyuna sunulması ve gıda endüstrisinde çalışanların mesleki gelişimlerine katkı sunulması amacıyla hayata geçirilen Beslenme Enstitüsü 31 Ekim'de Antalya'da düzenlenen bir programla açıldı. GİFT çatısı altında faaliyetlerini sürdüreceği olan Beslenme Enstitüsü'nün Antalya'da gıda sektörünün önde gelen isimleri bir araya geldi.

"Akademi ve gıda sektörünü bir araya getirecek"

Programın açılış konuşmasını yapan Beslenme Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Samet Serttaş sürdürülebilir gıda üretiminin desteklenmesinin önemini vurgulayarak şunları söyledi: "Beslenme alanında multidisipliner bilgi üretimini sağlamak hedefiyle kurulan Beslenme Enstitüsü'nde, kanıta dayalı güncel beslenme verilerini toplumun anlayacağı bir dil ile paylaşacağız. Beslenme alanında yapacağımız çalışmalar ve farkındalık artırıcı açıklamalarla, akademi ve sektör temsilcilerini bir araya getiren bir çatı görevi görmeyi umuyoruz. Beslenme Enstitüsü'nde daha besleyici ve sürdürülebilir gıdaların üretimini destekliyoruz.

Sürdürülebilir ürünler geliştiren girişimciler ve firmalar ile iş birliği yaparak farkındalık yaratacağız ve üreticileri bu konuda cesaretlendireceğiz. Sürdürülebilir besin kaynaklarının mutfaklarda kullanımını teşvik edeceğiz ve böylece gıda ve besin kayıplarının önüne geçme çalışmalarına katkı sağlayacağız” dedi. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’nden (FAO) Şeniz Ilgaz, Hasan Kalyoncu Üniversitesinden Prof. Dr. Ayla Gülden Pekcan’ın da yer aldığı programda, İstinye Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. İsmet Tamer ise 2030 yılında beslenme modeli ve obezite oranlarına dikkat çekti.

BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda adımla atılacak

Programında yer alan “Sürdürülebilir Dünya için Sorumlu Beslenme” panelinde beslenme alışkanlıklarının ve sorumlu beslenme anlayışının BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda atılacak adımlar için önemine dikkat çekildi. Dr. Tuba Günebak moderatörlüğünde gerçekleştirilen panelde; Danone Türkiye Araştırma ve İnovasyon (R&I) Direktörü Arda Diribaş, MDnutriacademy’den Dr. Melis Durası, Migros-Macro Center Gastronomi ve İmalat Süreçleri Direktörü Ayşegül Talu, Herbalife Nutrition Türkiye Genel Müdürü Ediz Haksal konuşmacı olarak yer aldı. Panelde konuşan Herbalife Nutrition Türkiye Genel Müdürü Ediz Haksal, şunları söyledi: “Beslenme Enstitüsü’nün kaliteli, besleyici, doğru ve güvenilir gıdanın gıda sektörü desteği ile ülke geneline yayılmasına katkı sunacağına inanıyoruz. Obeziteden mikro besin eksikliğine kadar her üç kişiden birinin yetersiz beslenmeden muzdarip olduğu günümüzde, kaliteden ödün vermeden yüksek miktarlarda üretim ve besleyici, sürdürülebilir gıdaların geliştirilmesi gerekiyor. Beslenme alanında doğru bilginin çok daha önem kazandığı günümüzde Beslenme Enstitüsü’nün önemli bir boşluğu dolduracağını görüyoruz.”

Açılış töreninin ikinci paneli ise “Beslenmede Doğru Bilinen Yanlışlar ve Topluma Doğru Bilgi Verme Sorumluluğu” başlığıyla düzenlendi. Panelde beslenme konusunda yaşanan dezenformasyonlar ve beslenmede doğru bilgiye erişim için çözüm önerileri paylaşıldı.

ENAG: Enflasyon yüzde 185,34. Bakalım TÜİK kaç açıklayacak. İTO sadece İstanbul için yüzde 108 demişti

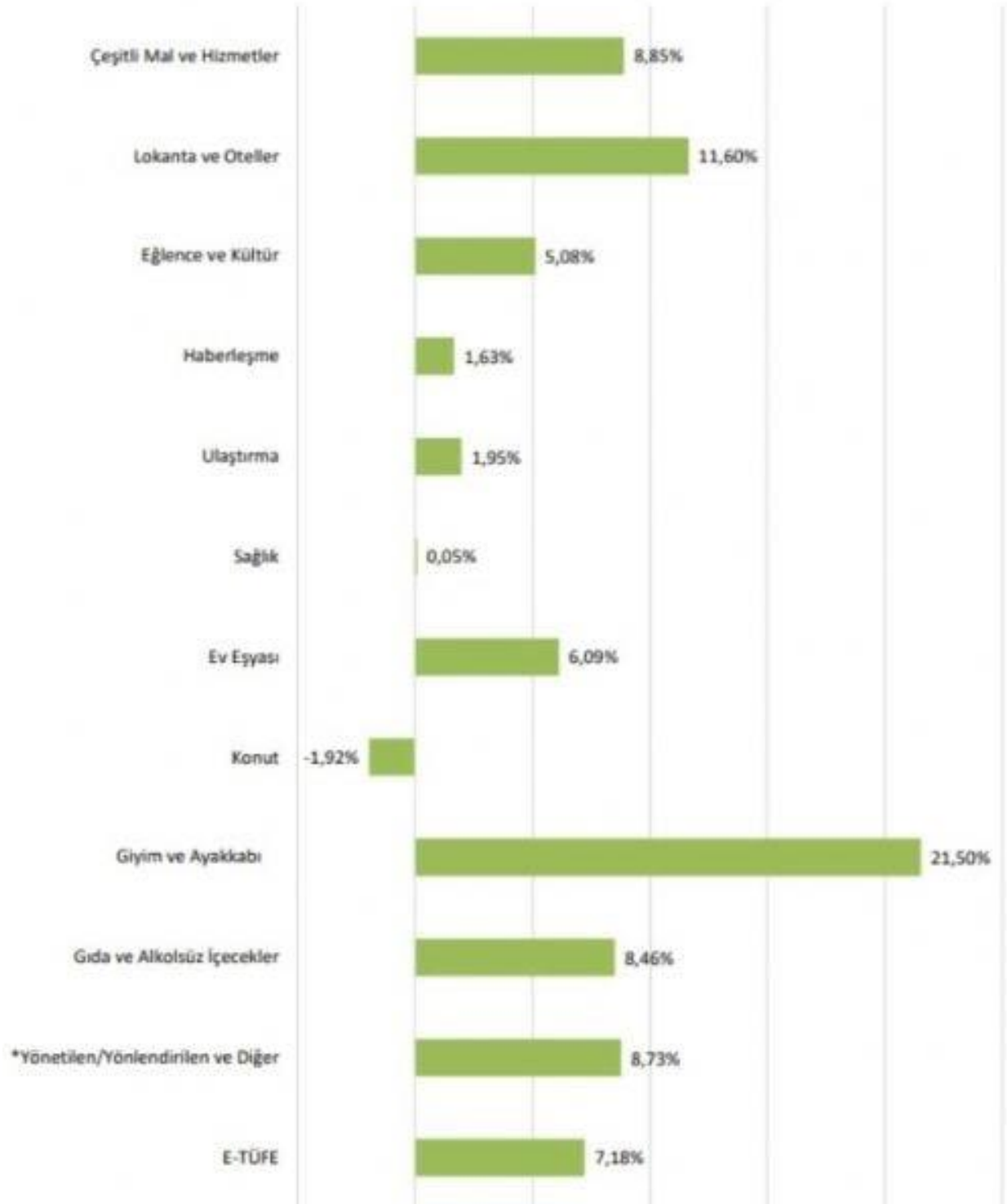
Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG), ekim ayı enflasyon verilerini açıkladı. Buna göre enflasyon ekim ayında aylık yüzde 7.18 arttı. Yıllık ise yüzde 185.34 arttı.

İstanbul Ticaret Odası (İTO) 1 Kasım'da İstanbul'da perakende fiyatlar bir önceki aya göre yüzde 6,06 toptan fiyatlar da yüzde 2,94 oranında arttığını açıklamıştı.

Hal böyleyken açıkladığı düşük rakamlarla tepki çeken hükümete yakın TÜİK'in de bugün enflasyon rakamı vermesi bekleniyor.

Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) her ay, kendi hesapladığı enflasyon oranıyla kamuoyunun karşısına çıkıyor. Açıklanan oranların TÜİK ile arasında büyük bir makas olması dikkat çekiyor.

Dış ticaret açığı ekimde yüzde 430 arttı: 8 milyar dolar

PMI verilerindeki düşüşe rağmen ekim ayında artış kaydeden ihracat yüzde 2,8'lik yükselişle 21,3 milyar dolara ulaştı. İthalat bu ayda yüzde 31,9'luk artışla 29,3 milyar dolara çıktı. İlk 10 ayda ise dış ticaret hacmi 510 milyar dolar olurken, dış ticaret açığı 91,1 milyar dolara yükseldi.

İmam GÜNEŞ

Ekim ayına ilişkin dış ticaret verileri Türkiye İhracat Meclisi (TİM) Dış Ticaret Kompleksi'nde Ticaret Bakanı Mehmet Muş ve TİM Başkanı Mustafa Gültepe'nin katılımıyla açıklandı. Ekim ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,8 artışla 21,3 milyar dolara ulaşırken ithalat, yüzde 31,9'luk artışla 29,3 milyar dolara yükseldi. Bu dönemde dış ticaret hacmi yüze 17,9 artışla 50,6 milyar doları buldu. 2022 yılı Ocak-Ekim döneminde ise geçen yılın aynı dönemine göre, ihracat yüzde 15,4 oranında artışla 209 milyar 450 milyon dolar, ithalat yüzde 39,5 oranında artışla 300 milyar 553 milyon dolar oldu. İlk 10 ayda dış ticaret hacmi 510 milyar doları bulurken, dış ticaret açığı 91,1 milyara çıktı.

İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 72,7 oldu

Ekim ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı 20,5 puan azalarak yüzde 72,7 oldu. Enerji verileri hariç tutulduğunda, ihracatın ithalatı karşılama oranı 27,4 puan azalarak yüzde 90,9'u buldu. Ekim ayında Geniş Ekonomik Grupların (BEC) sınıflamasına göre, en çok ihracat yüzde 0,6 artışla 10 milyar 475 milyon dolara ulaşan hammadde/ara malları grubunda oldu. Bu grubu, sırasıyla yüzde 0,3 artışla 7

milyar 928 milyon dolara ulaşan tüketim malları ve yüzde 21,7 yükselişle 2 milyar 728 milyon dolara çıkan yatırım/sermaye malları grupları takip etti. En çok ithalat ise yüzde 32'lik artışla 23 milyar 274 milyon dolara yükselen hammadde/ara malları grubunda oldu. Bu grubu sırasıyla yüzde 25,9'luk artışla 3 milyar 359 milyon dolara yükselen yatırım/sermaye malları ve yüzde 39,3'lük artışla 2 milyar 656 milyon dolara çıkan tüketim malları grupları izledi.

Parite, dış ticaret açığını da etkiledi

Ekim ayına ilişkin dış ticaret verilerini değerlendiren Ticaret Bakanı Mehmet Muş, küresel ekonomideki durgunluğa dikkat çekti. Rusya-Ukrayna savaşı, enerji krizi, ABD ve Avrupa'da sıkılan mali koşulların ekonomi için olumsuz bir tablo çizdiğini söyleyen Muş, "IMF raporunda küresel büyüme oranının yüzde 2'nin altına düşme ihtimalinin güçlendiği belirtiliyor. Birçok öncü göstergenin yanı sıra, PMI verileri özellikle Avrupa'da beklentilerin üzerinde bir yavaşlamaya işaret ediyor" dedi.

İhracatın geçtiğimiz yıl yakaladığı ivmeyi bu yılın ilk 10 ayında da devam ettirdiğini kaydeden Muş, şu sözleri dile getirdi: "Paritenin dış ticaret rakamlarımız üzerindeki olumsuz etkileri de devam ediyor. Bu yılın ilk on ayında parite kaynaklı dış ticaret açığımız 2,8 milyar dolar daha fazla oldu. Hizmetler sektörü, mal ihracatının küresel gelişmelerden olumsuz etkilendiği dönemlerde ekonomiyi dengeleyen önemli bir güç. Bu doğrultuda hizmet ihracatımız, bu yılın ilk sekiz ayında yüzde 66'lık artışla 52,5 milyar doları yakalayarak mal ihracatına pozitif katkı sağladı. Sanayimizde son yıllarda gösterdiğimiz atılımı devam ettireceğimize, ihracatın ve yatırımların itici bir güç olduğu mevcut büyüme ortamını sürdürülebilir kılacağımıza eminim."

Bazı sektörlerde talep artışları başladı

Yılbaşından bu yana Euro/Dolar paritesinin ihracata olumsuz yansıdığını belirten TİM Başkanı Mustafa Gültepe, "Sadece ekim ayında parite kaynaklı kaybımız 1,5 milyar doları, 10 aylık kaybımız ise 11,5 milyar doları aştı. Biz 2022'ye 250 milyar dolar ihracat hedefi ile başlamıştık. Önümüzde iki ay var. Her şeye rağmen hedefi yakalayıp inşallah ihracatta yüzde 10'luk bir büyüme gerçekleştireceğiz. Önümüzdeki birkaç ay bazı sektörlerimizin ihracatında daralma olabilir. Demir-çelik, çimento, seramik, cam, gübre gibi enerji yoğun sektörlerde ise talep artışı öngörüyoruz. Tüm olasılıkları değerlendiriyoruz. Devletimizin desteği ile pandemide olduğu gibi bu süreci az hasarla atlatacağımıza inanıyorum" diye konuştu.

İhracatçılar, TOGG'a destek olacak

Geçen yılın ekim ayına göre kilogram birim değerinin yüzde 18,7 artışla 1,64 dolara yükseldiğinin altını çizen Gültepe, şöyle devam etti: "Biz ortalamada en az 2 doların üzerine çıkmalıyız. Bunun için de katma değerli, markalı ihracatımızı artırmalıyız. Hammadde artışlarından kaynaklı yükselişi dikkate almıyoruz. Cumhuriyet Bayramı'nda ilki banttan indirilen yerli otomobilimiz TOGG inşallah dünyada aranan

bir marka haline gelecek. İngiltere başta olmak üzere birçok Avrupa ülkesinin bayilik almak istediğini duyuyoruz. Biz de TİM olarak otomobil tercihimizi TOGG'dan yana kullanacağız.”

Otomotiv liderlik koltuğunu geri aldı

Otomotiv sektörü, uzun bir aradan sonra kimya sektörünü geçerek Ekim ayının lider sektörü oldu. 2,7 milyar dolar ihracat yapan sektörü 2,6 milyar dolarla kimya, 1,7 milyar dolarla hazır giyim, 1,4 milyar dolarla çelik, ve 1,3 milyar dolarla elektrik-elektronik sektörleri takip etti. Bu ay 38 il ihracatını artırdı. En çok ihracat yapan ilk 5 il sırasıyla; İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir ve Gaziantep oldu.

Ekim ayı ihracatında öne çıkanlar

- 1.806 firma bu ay ilk kez ihracat yaptı. Yeni firmalar ekim ayında 113,7 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi.
- Birim ihracat değeri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18,7 artışla 1,64 dolara yükseldi.
- Ekim’de 217 ülkeye ihracat yapılırken, 114 ülkeye ihracatta artış sağlandı.
- En çok ihracat yapılan ülkeler Almanya, Irak ve ABD şeklinde sıralandı.
- İhracat, Ocak-Ekim döneminde 209 milyar doları aştı. 10 ayda geçen yıla göre yüzde 15,4 artış kaydedildi. Son 12 ayda ise 253 milyar doları aştı.

Fed, faizi 75 baz puan artırdı

ABD Merkez Bankası (Fed), politika faizini 75 baz puan artırarak 14 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 3,75-4,00 aralığına çıkardı.

Fed bugün sona eren 2 günlük Federal Açık Piyasa Komitesi toplantısında dördüncü kez politika faizini 75 baz puan artırdı.

Fed, faiz artırımlarına devam etmesi planladığının sinyalini de verdi. Ancak bu artırımların daha küçük hızlarda olacağı değerlendirildi.

FOMC toplantısının ardından yapılan yazılı açıklamada, bu yıl gerçekleştirilen hızlı faiz artırımlarının ekonomiye yansımalarının zaman alacağının bilincinde olduğu belirtilirken, "Komite, gelecekteki faiz artırımlarında para politikasında kümülatif sıkılaştırmayı, para politikasının ekonomik aktiviteye ve enflasyona gecikmeli etkisini, ekonomik ve finansal gelişmeleri hesaba katacak" ifadeleri kullanıldı.

Açıklamada, federal fon faizinin zaman içinde enflasyonu yüzde 2 seviyesine döndürmük için "yeterli şekilde sınırlayıcı" bir seviyeye geleceği vurgulandı.

Yapılan bu faiz artırmı ile federal fon faiz oranı aralığı yüzde 3,75-4,00 aralığına yükseldi. Bu, 2008 yılı başlarından buyana görülen en yüksek oran oldu.

Fed son 6 toplantıdır faizleri artırıyor. Bu, Fed Başkanı Paul Volcker'ın enflasyonu kontrol altında almak için 1970 ve 1980'lerde yaptığı faiz artırımlarından bu yana en hızlı faiz artırmı oldu.

Seçimin ve bütçe açığının yükü bankaların üzerinde

Bankacılık sektörünü menkul kıymet alımına zorlayan makroihtiyati önlemler Hazine'nin sabit getirili borçlanma payının yüzde 58'e yükselmesini sağlarken bankacılar risk uyarısı yapıyor. Uzmanlar da zorunlulukla hem seçimin hem de bütçe açığının finansmanının bankalara kaldığını vurguladı.

Şebnem TURHAN

Yüksek bütçe açığı ve yüksek enflasyon ortamında Türkiye 2023 seçim yılını karşılayacak. Hazine ve Maliye Bakanlığı hem bütçe açığını hem de seçim ekonomisinin finansmanını sağlamak için yüksek iç borçlanma hedeflerini belirledi. Önümüzdeki üç ay 173.6 milyar lira iç borçlanma öngören Hazine'nin 2023 yılı hedefi ise 918.3 milyar lira. Merkez Bankası ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) aldığı makroihtiyati önlemler ise bankaları kredilendirme ve mevduat politikasında zorunlu sabit getirili menkul kıymet alımına yönlendirirken Hazine'nin de düşük maliyetli borçlanmasını sağlıyor. Bankacılık sektörünün yüksek risk uyarıları yaptığı zorunlu menkul kıymet alımları uzmanlara göre hem seçimin hem de bütçe açığının finansmanının bankacılık sektörüne yüklenmesi sonucunu doğuracak.

Yüksek mevduat faizine uyarı

Merkez Bankası'nın TL mevduatın artırılmasına ilişkin düzenlemeye yaptığı son değişikliğin ardından bankacılık sektöründe TL mevduat için yüzde 30'a varan faiz oranları gündeme geldi. Bankalar yüzde 10 civarı faizlerden menkul kıymet alımı

yapmak yerine kur korumalı mevduat hariç TL mevduatları artırmak için faiz oranlarını yükseltti. Ancak buna da Merkez Bankası'ndan uyarı geldi. Merkez Bankası bankaların faiz artırımının yaptıkları düzenlemelerin 'ruhuna aykırı' olduğunu ve uygulamadan vazgeçilmesini istedi.

Öte yandan Hazine ve Maliye Bakanlığı da kasım-ocak dönemini kapsayan üç aylık iç borçlanma stratejisini yayımladı. Bu dönemde yüksek miktarda iç borçlanma öngören Hazine, bu ay 31.2 milyar liralık iç borç servisine karşılık 57 milyar TL'lik iç borçlanma yapılması programlandı. Aralıkta 24.2 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık 49.4 milyar TL'lik, ocakta 46.7 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık toplam 69.9 öngörüldü. Eylül sonundaki planda kasım için 31.2 milyar liralık iç borçlanma öngörülmüştü. Yeni planla kasım ayı artırıldığı gibi toplam üç ayda 1 liralık ödemeye karşılık yaklaşık 1.7 liralık bir borçlanma öngörülmüş oldu. Kasımda düzenlenecek 7 ihalenin ilki 7 Kasım'da olacak.

Borçlanmada sabit getirilinin payı yüzde 58'e yükseldi
Yine Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın açıklamasına göre bankaları sabit getirili menkul kıymet alımına yönelten makroihtiyati önlemler sonunda 2022 yılı başında yüzde 24,6 olan sabit getirili TL cinsi iç borçlanmanın ortalama maliyeti, 2022 Ekim ayına gelindiğinde yüzde 10,9'a geriledi. 2022 Ocak - Ekim döneminde ise yüzde 17,6 seviyesinde gerçekleşti. 2019-2021 döneminde toplam iç borçlanmanın yüzde 38'i sabit getirili TL cinsi senetler ile sağlanmışken, 2022 Ocak - Ekim döneminde sabit getirili TL cinsi senetlerin iç borçlanmadaki payı yüzde 58'e yükseldi.

Hazine'nin 2023 planı da 2022'deki yaşananlara ve politikaya uyumlu şekillendi. 2022 başında Hazine iç borçlanma hedefini 397.1 milyar lira olarak açıklamışken gerçekleşme tahmini 643.7 milyar liraya yükseltildi. Yani yüzde 62,1 artırıldı.

Yukarı yönlü revizyonlar eylül itibariyle yıllık 176.6 milyar liraya yükselen bütçe açığının finanse etme çabalarının bir sonucu olarak yorumlandı. Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre eylül ayında merkezi yönetim bütçe dengesi 78.6 milyar lira açık verdi. 9 aylık bütçe açığı 45.5 milyar dolara ulaşırken eylül itibariyle yıllık bütçe açığı da 176.6 milyar TL'ye yükseldi.

Vatandaşın tasarrufu da negatif getiride 2022 bütçe açığına yönelik Hazine'nin adımları izlenirken uzmanlar 2023 bütçe hedeflerinde de seçim bütçesinin izlerinin görüldüğünü vurguladı. Harcamalarda ve bütçe açığında artışın da finansmanı için de Hazine'nin iç borçlanma hedefi 918.3 milyar liraya çıktı.

Makroihtiyati önlemler sadece bankacılık sektörüne yük getirmiyor. Hazine'nin düşük maliyetli borçlanmasını sağlayan düşük faiz politikası TL mevduatın getirisinin negatif olması sonucunu doğuruyor. Merkez Bankası'nın faiz indirimleri sonrasında TL mevduat faizi yüzde 15,4 seviyesine gerilemiş durumda. Üç ay önce yüzde 18 seviyelerinde olsa da mevduat faizi yüksek enflasyonla getiri yine negatifdeydi. Aynı

şekilde kurun baskılanması da kur korumalı mevduatın getirisinin düşük kalmasına neden oluyor. Önceki dönemlerde yatırımcısını memnun eden KKM tercihi de son dönemde kurdaki baskı nedeniyle yatırımcısına düşük mevduat faizi kazandıracak. Öte yandan BDDK'nın ve Merkez Bankası'nın aldığı makroihtiyati önlemler tahvil faizlerinde sert düşüşe neden oldu. Bankaların menkul kıymet tutma zorunluluğu hem kredilerde hem de mevduatlarda uygulanıyor. Alınan kararların başında bankaların yabancı para mevduatın yüzde 5'ine kadar tahvil tutulması zorunluluğu geliyor. Bankalar yeni yıldan itibaren TL mevduat oranı yüzde 50 ve yüzde 60'ın altında kalırsa ilave 2 ve 7 puan tahvil tutma yükümlülüğü altındalar. Ayrıca KOBİ, esnaf, mali kesim, KİT, tarım, ihracat ve yatırım kredileri, kurumsal kredi kartları hariç kullanılan ticari kredilerin yüzde 30'u oranında tahvil tutma şartı bulunuyor. Temmuz-aralık arasında söz konusu kredilerin stok tutarının artış oranı yüzde 10'u aşarsa, aşan tutan kadar tahvil tutulması gerekiyor. Bunun yanı sıra kullanılan ticari kredi faizi referans oranının 1,4 katını aşarsa yüzde 20, 1,8 katını aşarsa yüzde 90 tahvil tutma şartı da var.

5 yılda bankacılık sektörünün iç borçtaki payı yüzde 65 arttı
Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre eylül ayı itibariyle iç borç stokun yüzde 99,1'i yurtiçi yerleşiklerin elinde bulunuyor. Stokun yüzde 76'sı ise bankacılık sektöründe. Bundan 5 yıl önce bankacılık sektörünün iç borç stokundaki payı yüzde 46,1 seviyesindeydi. 5 yılda sektörün elindeki iç borç stoku yüzde 65 artış gösterdi. Dikkat çekici artış kamu bankalarında. Kamu bankaları neredeyse iki katı iç borç stoku bulunduruyor 5 yıl öncesine göre. 2017 Eylül'de kamu bankaları iç borç stokundaki elinde bulundurma oranı yüzde 17,7 iken Eylül 2022 itibariyle yüzde 37'ye çıktı. Özel bankalarda da 5 yıl önce yüzde 17,1 olan pay şu an yüzde 21,2 seviyesinde. Yabancı yatırımcıların ise 5 yılda iç borç stokundaki payı yüzde 95,6 azaldı ve yüzde 20,4'ten yüzde 0,9'a indi.

AK Parti, anayasa teklifi için siyasi partilere gidiyor

AK Parti, anayasa değişikliği için Meclis'te grubu bulunan siyasi partileri ziyaret edecek.

ANKARA(DÜNYA)

Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, AK Parti Grup Başkanvekili Mustafa Elitař ve AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Ali İhsan Yavuz, anayasa değişikliği için Meclis'te grubu bulunan siyasi partilere gidiyor.

AK Parti, saat 15:00'da MHP'ye, 15:30'da CHP'ye , 16:00'da İYİ Parti'ye ve 16:30'da HDP'ye gidecek.

Muhalefetle yapılan görüşmelerin ardından başörtüsü ve ailenin korunmasına dönük düzenlemeleri içeren anayasa değişiklik teklifi Meclis Başkanlığına sunulacak.

Akşener'den 'Türkiye Yüzyılı'na eleştiri, Togg'a destek

İYİ Parti Genel Başkanı Akşener, Erdoğan'ın açıkladığı "Türkiye Yüzyılı"na ilişkin "Vizyon diye pazarlanan bir vizyonsuzluk vesikası" değerlendirmesini yaptı. Akşener Togg içinse "Ülkemize katma değer sağlayan her yatırımı kıymetli buluyoruz" dedi.

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı "Türkiye Yüzyılı" tanıtım toplantısına değindi. Akşener, şunları söyledi: "Sayın Erdoğan geçen hafta bir vizyon belgesi tanıttı. Aslında biz de ilk başta heyecanlanmıştık. 'Herhalde, bay kriz ve arkadaşları sonunda hamaseti bırakıp bizimle vizyonla, projeyle, icraatla yarışmaya karar verdiler' demiştik. Ama heyhat, yine hüsrana, yine hayal kırıklığı. Vizyon diye yerine getirilmemiş bayat vaatlerini yeniden ambalajlayıp servis etmeyi tercih etmişler. 20 yıllık bir iktidarın sonunda vizyon diye pazarlanan bir vizyonsuzluk vesikası. İktidarının 20'nci yılında 20 yıl önceki vaatlerini tekrarlayan bir iktidar bizden başka hiçbir millete nasip olmadı. Buradan çevresindekilere seslenmek istiyorum; lütfen biriniz Sayın Erdoğan'a 20 yıldır iktidarda olduğunu hatırlatsın. Bu şekilde gülünç duruma düşmek bir Cumhurbaşkanı'na hiç yakışmıyor."

İktidarın; 2011 yılından bu yana yapılan her seçimde 2023 vizyonundan bahsettiğini, 2023 yılında milli gelirin 2 trilyon dolar olacağını söylediğini, ancak son olarak 2023'te milli gelirin 867 milyar dolar olacağını açıkladığını anlatan Akşener, kişi başına 25 bin dolar olarak ifade edilen milli gelir hedefinin de günümüzde 10 bin dolar olarak duyurulduğunu belirtti.

Akşener, 12 yıldır dünyanın en büyük 10 ekonomisi içinde yer alacağı belirtilen Türkiye'nin gelişmiş 20 ülke arasından bile çıktığını dile getirerek, "Bay kriz ve mızıkacılarının, 2023 vizyonuna göre ihracatımız 500 milyar doları bulacaktı. Şimdi '265 milyar dolar olacak' diyorlar. İşsizlik, yüzde 4,6 olacaktı. Bugün resmi rakamlarla bile yüzde 10,4.

Bitmedi, daha iki hafta önce sansür yasasını Meclisten geçiren bay kriz şimdi çıkmış, özgürlük vadediyor. Daha dün mutlu ve huzurlu bir hayat isteyen gençlerimize 'süfli' diyen bay kriz, şimdi çıkmış 'Geleceği birlikte inşa edelim' diyor. Daha dün kadınlara 'sürtük' diyen bay kriz, şimdi çıkmış 'Gelin, istikbal mücadelesini birlikte verelim' diyor. 12 yıldır '2023 vizyonu' diyerek bu aziz milletten oy istedi. Milletimiz güvendi, oy verdi. Ama o, vadettiği hiçbir şeyi gerçekleştirmedi. Ve nihayet hesap günü geldi çattı. Artık aynı hayali satamayacağı için de şimdi yeni bir masal uyduruyor. Hepsi bu."

Meral Akşener, ekonomiden adalete, devlet yönetiminden demokrasiye, dış politikadan eğitime kadar hemen her alanda bir krizin olduğunu ileri sürdü.

"Kur korumalı mevduatın 9 aydaki maliyeti 85 milyar lira"

Hükümetin akıl ve bilim dışı kararlar aldığını savunan Akşener, bunlardan birinin de kur korumalı mevduat hesabı uygulaması olduğunu iddia etti.

Bu karar yüzünden Merkez Bankasının kasasından milyarlarca dolar döviz çıktığını öne süren Akşener, "85 milyonluk Türkiye'de sadece 2,3 milyon kişi kur korumalı mevduat hesabına sahip. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu, 'ülkemizdeki 20 kişi çalışıyor, emek veriyor, alın teri döküyor ve güç bela elde ettiği kazancıyla bir kur korumalı mevduat sahibini finanse ediyor' demek. Bu, 'çiftçimiz mazot aldığı anda ödediği vergi kur korumalı mevduata gidiyor' demek. 'Üreticimiz gübre aldığı anda ödediği vergi faize gidiyor' demek. 'Cebindeki telefona göz dikilen gençlerimizin o telefon için ödediği vergi bir avuç zengine gidiyor' demek." değerlendirmesinde bulundu.

Akşener, kur korumalı mevduat sisteminin maliyetinin 9 ayda 85 milyar lira olduğunu, Merkez Bankasına olan tahmini maliyetinin ise 66,3 milyar lirayı bulduğunu kaydetti.

"Togg projesinden elbette memnunuz"

Akşener, İYİ Parti olarak doğru işlere "doğru" yanlış işlere de "yanlış" dediklerini, bunun sorumlu ve makul siyasi anlayışlarının bir gereği olduğunu söyledi.

Togg'un banttın iniş törenine de değinen Akşener, şöyle konuştu:

"Ülkemize katma değer sağlayan milletimizin de faydasına olan her şeyde olduğu gibi bu yatırımı da geç kalmış olmakla birlikte son derece kıymetli buluyoruz. Togg'un, seri üretime geçmesinde emeği geçen işçilerimizi, mühendislerimizi ve şirketlerimizi

tebrik ediyor, bu girişimin oluşmasına vesile olan, gereken her türlü kamu desteğini sağlayan Sayın Erdoğan ve arkadaşlarını da kutluyorum.

Keşke Sayın Erdoğan da milletin Cumhurbaşkanı olma olgunluğunu ve özgüvenini gösterebilseydi. Keşke, her zamanki nobran tavrından bir kez olsun sıyrılabilseydi. Keşke, kutuplaştırdığı insanlarımızı, milletin otomobili üzerinden bir kez olsun birleştirmeyi tercih etseydi. Maalesef yine olmadı. Ve bu son derece kıymetli girişimin tanıtımını da bir AK Parti çalışmasına çevirerek her zaman olduğu gibi yine güzel bir şeyi, engellenemez nefretiyle kirletmeyi başardı."

İYİ Parti Genel Başkanı Akşener, bugün en ucuz arabanın dahi yüzde 80'lik ÖTV diliminde yer aldığını, otomobildeki asgari vergi yükünün yüzde 113'e çıktığını, 300 bin lira olan bir arabanın fiyatının vergilerle birlikte 637 bin liraya yükseldiğini belirtti.

Akşener, iktidara geldiklerinde önce Türkiye'yi, çağdaş bir hukuk devleti haline getireceklerini, öngörülebilir ve kararlı ekonomik koşulları sağlayacaklarını, otomobildeki ÖTV yükünü kaldıracaklarını, karbon salınımına endeksli çevreci bir vergilendirme sistemi getireceklerini söyledi.

"İyi ki Refahyol'un kurulmasına vesile olmuşum"

Grup toplantısı çıkışında bir basın mensubunun, medyada yer alan Refahyol Hükümetine yönelik sözlerini sorması üzerine Akşener, şöyle konuştu:

"Gerçekten dehşet, Sayın Erdoğan adına üzüldüm, ona çok acıdım. Bu tam bir zekasızlık örneğidir. Gazeteciliğin, haberciliğin 'haber namustur' diye bir mottosu vardır. Bunların her birinin ortadan kalktığı iş bu. Orada ben diyorum ki 'Refahyol'la Anavatan Partisinin koalisyonunu yıktık.' Yerine ne kurulmuş kardeşim? Refahyol kurulmuş. Peki nasıl oluyor da ben Refahyol'u yıkıyorum ve o arada da Refahyol'un İçişleri Bakanı olarak oradayım. Konuşmaya gittiğimiz konu da Susurluk meselesi. Böyle bir zekasızlığa gerçekten inanamıyorum. Böyle bir zamanda, böyle bir şekilde ortaya konmasına hayret ediyorum. İyi ki Refahyol'un kurulmasını sağlamışım, iyi ki Refahyol'un kurulmasına vesile olmuşum. Çünkü 28 Şubatçılar çerçevesi içinde yıkılıncaya kadar Türkiye'nin ekonomisine, ahlakına Türkiye'nin yönetimine son derece önemli katkıları olan bir iktidardı. O iktidarın da bakanı olmaktan gurur duyuyorum."

Bu arada Akşener, partisine katılan iş insanı Baver Miroğlu'na parti rozeti taktı.

Bu tablonun bir sorumlusu var mı?

Alaattin AKTAŞ

03 Kasım 2022 Perşembe

Hazine'nin finansman programı allak bullak!

✓ Faiz artıyor, ödeme artıyor, daha çok borçlanmak gerekiyor.

✓ Kur artıyor, aynı durum.

✓ Dış borçlanmanın TL karşılığındaki artış yanıltıcı, bu artış kur kaynaklı, aslında öngörülen kadar dış borç bulunamıyor.

✓ Dış borçlanmaya anapara ödemesi için gidilmesi gerekiyor, faiz için kaynak Merkez Bankası ama Merkez'de döviz yok!

Hazine bu yıl iç ve dış borç ödemesinin 506 milyar lira olacağını öngörmüştü. Ama bakıldı ki bu düzeyde kalmak mümkün olmayacak, gerçekleşme tahmini 688 milyar lira olarak revize edildi. Sapma 182 milyar lira, oran olarak da yüzde 36.

Başlangıçta ödenecek her 100 liralık borcun 76'sı iç, 24'ü dış borç iken, tahminde paylar önemli ölçüde değişti. Gerçekleşme tahminine göre 100 liralık borcun 70'i iç, 30'u dış borç haline geldi.

Niye? Dış borçta durup dururken ek ödeme çıkmadığına göre sakın döviz kuru dengeleri değiştirmiş olmasın? Peki döviz kuru niye artmış? Kendiliğindendir!

2023 yılında ödenecek iç ve dış borç toplamı 1 trilyon 83 milyar lira olarak programlanmış ve bu tutarın yüzde 74'ünü iç, yüzde 26'sını dış borcun oluşturacağı öngörülmüş. Sakın bu yıl olduğu gibi dış borç yine “**kendi kendine artmasın**”, sakın bu yüzden bu 74'e 26'lık denge değişmesin! Yani yine sakın bir kur şoku yaşanmasın!

Hazine niye iç borca yüklendi?

Toplam borç servisi başlangıçta öngörülene göre 182 milyar sapma gösterince haliyle borçlanmayı da artırmak kaçınılmaz. Üstelik pozitif öngörülen borçlanma dışı kaynaklar negatife dönünce toplam borçlanmayı daha da artırmak gerekmiş.

Borç servisinde 182 milyarlık, borçlanmada ise 263 milyarlık bir sapma var.

Ama bir detay çok dikkat çekici...

Dış borçlanmaya fazla gitmemişiz!

Yoksa acaba borç aradık da bulamadık mı, o yüzden mi dış borçlanmadaki sapma düşük kalmış!

Borçlanmadaki 263 milyar liralık sapmanın yalnızca 16 milyarı dış borçtan kaynaklanıyor. Yüklenilmiş iç borçlanmaya; öngörülene göre artış 247 milyar...

Hazine'nin finansman programında ne öngörüldü, ne oluyor, ne olacak? (Milyar TL)

	2022		2023	2022	2023-2022
	Program	Tahmin	Program	Sapma	Fark
I-Toplam borç servisi	505,9	687,7	1082,8	181,8	395,1
Anapara	293,5	397,3	563,6	103,8	166,3
Faiz	212,5	290,4	519,2	77,9	228,8
İç borç servisi	385,5	483,1	805,8	97,6	322,7
Anapara	222,6	276,9	412,7	54,3	135,8
Faiz	162,9	206,2	393,2	43,3	187,0
Dış borç servisi	120,4	204,6	276,9	84,2	72,3
Anapara	70,8	120,4	150,9	49,6	30,5
Faiz	49,6	84,2	126,0	34,6	41,8
II-Finansman	505,9	687,7	1082,8	181,8	395,1
Borçlanma dışı kaynaklar	7,9	-73,2	-46,4	-81,1	26,8
Toplam borçlanma	498,1	760,9	1129,2	262,8	368,3
Dış borçlanma	101,0	117,3	210,9	16,3	93,6
İç borçlanma	397,1	643,7	918,3	246,6	274,6

O kur artışı yok mu, kur artışı!

Hazine dış borç faizi ödemek için borçlanmaz, en azından borçlanmamalıdır. Hazine Merkez Bankası'na TL verir, alır döviz ve o şekilde faiz ödemesini yapar. Ama bakıyoruz; Hazine bu yıl başlangıçta ödeyeceği dış borç anaparasından daha fazla

borçlanma öngörmüş. 71 milyar lira dış borç anapara ödemesi, 101 milyar lira borçlanma, niye?

Sakin faiz için Merkez Bankası'nda döviz kalmadığından olmasın!

101 milyar dış borçlanma öngörülmüş ancak borçlanma 117 milyara çıkmış. Görünürde çok sınırlı bir artış var... Ama görünürde!

Kur artışını ne yapacağız?

2022 için orta vadeli programda yer alan 9.27'lik yıllık ortalama dolar kuruna göre dış borçlanma 10.9 milyar dolar olarak öngörülmüş. Ama yine OVP'ye göre 2022'nin ortalama kur beklentisi 16.62'ye revize edilince her şey değişmiş...

Şimdi; 101 milyar lira borç 10.9 milyar dolardı, öngörülen buydu. Ne var ki alınabilen, daha doğrusu revize edilerek alınabileceği varsayılan borç 7.1 milyar dolarda kaldı.

Yani Hazine öngördüğünden yaklaşık 3.8 milyar dolar daha az borç bulabilir durumda.

Ama bu eksiği bir şekilde kapatmak lazım; çünkü borç ödenecek. Öyleyse iç borçlanmaya yüklenmekten başka çare yok. Yapılan da bu!

2023 programı ne söylüyor?

Gelelim 2023'e... Toplam iç ve dış borç ödemesinin 1.1 trilyona yaklaşacağını girişte belirttim. Hele hele bu yıl başlangıçta öngörülene göre ortaya çıkacağı tahmin edilen sapma 2023'te de yaşanırsa ödenecek tutar 1.5 trilyonu bulacak.

Bu yıl olduğu gibi 2023'te de dış borç faizi için de borçlanmaya gidilecek. Dış borç anapara ödemesi 151 milyar lira öngörülüyor; ancak dış borçlanma hedefi bu tutarın çok üstünde, 211 milyar lira.

Bu arada bakmayın 211 milyar liranın bu yılın gerçekleşme tahminine ve yine bu yılın başlangıç hedefine göre çok yüksek görünmesine... Bu yıl başlangıçta öngörülen dış borçlanmayı yazdım; 10.9 milyar dolar, gerçekleşeceği tahmin edilen ise 7.1 milyar. 2023'ün 211 milyar liralık dış borçlanması ise OVP'ye göre 21.5 olarak öngörülen dolar kuru dikkate alındığında 9.8 milyar dolar. Yani 2023'te bu yılın başında öngörülenden daha az bir dış borçlanma hedefi var.

"Normalleşme" çıkmaza girdi...

Zeynep GÜRCANLI

03 Kasım 2022 Perşembe

Türkiye'nin son dönemde Ortadoğu ülkeleri ile başlattığı "normalleşme" politikası sıkıntıda;

AK Parti hükümeti, bölgesinde hemen hemen herkesle gerilim yaşanmasına neden olan "değerli yalnızlık" politikasından, Mısır'la normalleşme görüşmeleri yaparak, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri liderlerini Saray'da ağırlayarak, İsrail'le ise karşılıklı büyükelçi atayarak vazgeçtiğini ortaya koymuştu.

Ancak Ankara'nın attığı "normalleşme" adımları Arap dünyasında beklenen etkiyi vermemiş olacak ki, Cezayir'de yapılan Arap Birliği zirvesinde "hedefteki" ülkelerden biri de Türkiye oldu.

ARAP BİRLİĞİ'NDEN SERT ELEŞTİRİLER

Zirvede görüşülen ve kabul gören bildiride, Türkiye'nin Irak'ta yürütmekte olduğu terörle mücadele operasyonu hem "bölge istikrarını bozucu provokasyon", hem de "Irak'ın egemenliğinin ihlali" olarak nitelendirildi. Türkiye'den Irak'taki askerlerini geri çekmesi istendi.

Bitmedi;

Suriye'deki Türk askeri varlığının doğrudan isim vermeden eleştirildiği Arap Birliği bildirisinde, ülke topraklarındaki tüm yabancı askeri birliklerin geri çekilmesi çağrısı yapıldı. Benzer bir çağrı Libya için de yer aldı bildiride.

Mısır'la normalleşme görüşmelerinin Kahire yönetimi tarafından bitirilmesinin etkisini görmek mümkün zirve sonuç bildirisinde;

Türkiye, "aşırı gruplara topraklarında güvenli alan sağlamakla", Arap ülkelerini istikrarsızlaştırmaya çalışan bu gruplara medya platformları kurma imkanı vermekle, hatta bu medya organlarını finanse etmekle suçlandı.

Açıkca söylenmemiş olsa da, bu paragrafın Mısır tarafından bildirgeye yerleştirildiği, "aşırı gruplardan" kastın da Müslüman Kardeşler olduğu sır değil.

TAHİL ANLAŞMASI BELİRSİZLİĞİ

Türkiye'yi sıkıntıya sokan ikinci uluslararası gelişme, Rusya'nın tahıl koridoru anlaşmasından çekilmesi oldu. Bu durum, Ankara'nın BM'yi de devreye sokarak uzun uğraşlardan sonra Ukrayna ve Rusya imzaladığı eş zamanlı anlaşmalarla oluşturulan sistemin bir ayağının çökmesi anlamına geliyor.

Ancak Moskova'nın anlaşmadan çekilirken yaptığı "Ukrayna, tahıl koridorunu askeri amaçlarla kullanıyor" suçlaması ile, "gerekirse kargo gemilerini vururuz" tehdidi, anlaşmanın Kiev'le imzalanan ayağının da fiilen uygulanamaz hale getirmiş durumda.

AK Parti hükümeti, anlaşmayı kurtarmak için kolları sıvadı. Erdoğan'ın dün yaptığı açıklama, tahıl koridorunun-şimdilik- kurtarılabilecek gibi olduğunu gösteriyor. Ama verilen bu küçük ara bile durumun ne kadar hassas olduğunu gösteriyor.

"SUDAN'DA TARIM" SIKINTIYA GİRDİ

Tahıl koridorunda yaşanan bu iniş-çıkışlar, bundan en çok etkilenecek kesimi oluşturan Arap dünyasında da, Türkiye'yi dolaylı olarak olumsuz etkileyecek bir karar alınmasına yol açtı üstelik;

AK Parti hükümeti, Sudan'la boş duran geniş arazilerinde tarım yapılması için daha önce bu ülke ile anlaşma imzalamıştı. Ancak Arap Birliği zirvesinde, bu toprakların bizzat Arap ülkeleri tarafından kullanılması yönünde karar çıktı. Sudan topraklarının zengin Arap ülkelerinin finansman, diğerlerinin ise işgücü ve teknik destek sağlayarak ekilmesi karara bağlandı. Araplar, Sudan topraklarından yılda 40 milyon tonluk hububat rekoltesi bekliyorlar. Bu da Türkiye'nin bu ülkedeki tarım yapma hamlesini fiilen "kadük" hale getiriyor elbette.

İSRAİL SEÇİM SONUÇLARI; ANKARA'YLA GERİLİM KAPIDA

İsrail'den gelen haberler de Ankara'nın "normalleşme" hamlesi açısından çok sıkıntılı görünüyor;

İsrail'de son seçim sonuçları, Başbakan olduğu dönemde Cumhurbaşkanı Erdoğan ile sert polemiklere giren Binyamin Netanyahu'nun yeniden hükümet kurma yolunun açıldığını gösteriyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan daha önce Kaşıkçı cinayetinin azmettiricisi olduğunu ima ettiği Suudi Veliaht Prensi ile de, 15 Temmuz darbesinin "finansörü" olmakla suçlanan Birleşik Arap Emirlikleri Lideri ile de, dış politika söylemlerinde yaptığı keskin dönüşler sayesinde "barışmayı" başarmıştı. Yıllarca bizzat Erdoğan tarafından "darbeci/katil" diye anılan Mısır Lideri Sisi ile normalleşme çabalarına girişen AK Parti hükümeti, son olarak Suriye'deki Esad yönetimi bile diyalog yolunu açma işaretleri vermeye başladı.

Bu açıdan bakınca, Erdoğan'ın Netanyahu ile olan gergin ilişkilerinde de yeni bir sayfa açabileceğini söylemek yanlış olmaz.

Ancak İsrail konusundaki sıkıntının Netanyahu'dan çok, kuracağı koalisyon hükümetinde yer alacak aşırı sağcı partilerden kaynaklanma ihtimali büyük; İsrail'in 120 sandalyelik parlamentosuna 14 vekil sokmayı başaran Ben Gvir'in, Netanyahu'nun koalisyon ortağı olacağına ve kilit bakanlıklardan birine getirileceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Ben Gvir, seçim sonuçlarına ilişkin açıklama yapmak kürsüye çıkarken, partililerinin hep bir ağızdan "Araplara ölüm" sloganı atmaları durumun vehametini somut şekilde ortaya koyuyor. Böylesine ırkçı söylemlere sahip bir partinin koalisyon ortağı olduğu İsrail'de, Filistin meselesinin kaosa/çatışmaya dönüşmesi işten bile değil.

2023 seçimlerine giderken, özellikle muhafazakar seçmenin hassas olduğu Filistin meselesinde AK Parti yetkililerinin "ne kadar susabilecekleri" de büyük bir soru işareti.

İşin özeti;

Türkiye 2023 seçimlerine giderken, "normalleşme" ve "dünya lideri" imajı, AK Parti hükümetinin elinden çıkmış görünüyor.

Yeni bir "yalnızlık" kapıda...

Abdulkadir Selvi

Başörtüsüne dini inanç ibaresi eklendi

3 Kasım 2002. Pınarhisar Cezaevi'nden başlayan yolculuğun iktidara uzandığı bir yıl.

Bugün 3 Kasım 2022.

İktidarda tam 20 yıl.

Bu Türk siyasetinde bir zafer. Ama her aşaması çetin bir mücadele ile kazanılmış bir zafer. Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Kefenimizi giyerek çıktığımız bu kutlu yolculukta zorluklar karşısında geri adım atmadık. Baskılara, tehditlere, saldırılara boyun eğmedik. Rabbimizin yardımı, sizlerin gayretleri, milletimizin sarsılmaz desteği sayesinde hamdolsun tüm badirelerin üstesinden geldik” derken haklıydı. Bu sözlerin arkasında parti kapatma davalarından muhtıralara, Gezi kalkışmasından 15 Temmuz darbe girişimine kadar verilen zorlu bir mücadele yatıyordu. Erdoğan mücadele etti ve kazandı. Menderes'i koruyamayan bu millet Erdoğan'ı kurban vermedi.

KÜRESEL LİDERLİK

Bu 20 yıl , “Muhtar bile olamaz” denilen Erdoğan'ın adım adım küresel liderliğe yükselişinin öyküsüydü. 15 Temmuz gecesi dahil bu süre zarfında Erdoğan'ın mücadelesine tanıklık ettim. Ama o mücadelenin kitabı yazılmadı.

TAHİL KORİDORU

Erdoğan'ın küresel liderliği derken boş konuşmuyorum. Dünya kabul etmiş zaten, Kılıçdaroğlu kabul etmese kaç yazar? Erdoğan, AK Parti grubunda kürsüye çıkarken Rusya'nın tavrı nedeniyle tahıl koridoru askıya alınmış mıydı? Alınmıştı. Erdoğan kürsüden inerken, “Sayın Putin ile dün yaptığımız görüşme üzerine Rusya Savunma Bakanı Sayın Şoygu, Milli Savunma Bakanı'mız Hulusi Akar'ı arayarak bugün saat 12.00'den itibaren tahıl sevkiyatının eskiden planlandığı

gibi devam edeceğini bildirdi” dedi. Grup toplantısı çıkışında gazetecilerin, “Tahıl koridoru krizini nasıl çözdünüz?” sorusuna, “Artık onu bana bırakın. Önce Biden’a anlatacağım, sonra size” yanıtını verdi. Küresel liderlik bu işte.

KILIÇDAROĞLU NE YAPIYOR

KILIÇDAROĞLU freni patlamış yokuş aşağı giden kamyon gibi. Önüne ne gelirse ezip geçiyor. Cumhurbaşkanlığına takip olan bir insan kendi ülkesini uyuşturucu kaçakçılığı ile suçlar mı? Türkiye cari açığını uyuşturucu ticaretiyle kapatıyormuş. Bir ana muhalefet lideri bazı ülkelerin beşinci kol faaliyetinin sözcülüğüne soyunur mu?

TÜRKİYE'YE HAKARET

Türkiye Kolombiya ya da Meksika ile birlikte ‘narko devlet’ durumuna düşse bundan Kılıçdaroğlu’nun menfaati ne olacak? Atatürk hayatta olsa Kılıçdaroğlu’nu “Benim kurduğum Türkiye Cumhuriyeti’ne iftira atamazsın” diye sopayla kovalar. Cumhurbaşkanı Erdoğan çok sert tepki gösterdi. “Bu zatın, önceki gün bizi, bakanımızı ve Emniyet Teşkilatı’mızın tamamını uyuşturucu satıcılarıyla aynı cümle içinde kullanarak sergilediği kepazelik, artık tüm sınırların aşılması anlamına gelmektedir. Kendisinin siyasetin değil, tıp ilminin konusu olduğu tespiti doğrulayan bu iftiranın hesabını elbette hukuk önünde soracağız” dedi.

PKK VURGUSU

Erdoğan, PKK’nın uyuşturucu faaliyetlerine darbe vurdukça sesin Kılıçdaroğlu’ndan geldiğini söyledi, “Bizim uyuşturucu gelirleriyle cari açığı kapatmak gibi bir derdimiz yok ama birilerinin kendi siyaset açığını uyuşturucuyla kapatmak istediği de kesindir” diye seslendi.

SUFLE FETÖ'DEN

Kılıçdaroğlu’nun uyuşturucu iddiasının perde arkasına bakınca FETÖ gibi kirli bir yapı çıkıyor ortaya. Onların da kimin maşası olduğu belli. Hatırlarsanız bir dönem FETÖ’nün bir Fuat Avni’si vardı. Mahkeme kararıyla Fuat Avni olduğu tescil edilen, 15 Temmuz darbe girişiminde “Tanklar Çankaya’ya çıkıyor” diye ilk tweet’i atan Said Sefa, “Uyuşturucu iddiasını yıllarca ve defaatle anlattım. Muhalefet nihayet işin ciddiyetini anlamış” diyor, FETÖ’den akıl alırsan sonu böyle olur.

MEYDAN OKUMA

Sıra başörtüsü konusuna gelince Erdoğan adeta meydan okudu.

Bir yanda başörtüsü mücadelesinin içinden gelen Erdoğan, diğer yanda başörtüsü yasağının mimarı Kılıçdaroğlu. Durum böyle olunca tabii Erdoğan bastırdıkça bastırdı. “Sıkıysa önümüzdeki seçimde başörtülü adayları koy” dedi.

Ben Kılıçdaroğlu'ndan böyle bir hareket bekliyorum. Erdoğan söyledi diye vazgeçerse bilemem.

İYİ PARTİ NE YAPACAK

Başörtüsü konusu gerçekten de bir turnusol kâğıdı olacak. Siyaset yeni bir sınavdan geçecek. Erdoğan da ona vurgu yaptı. “Teklif görüşmeleri başlayınca; kimin demokrasiden, özgürlüklerden ve aileden, kimin de faşizmden ve sapkınlıktan yana olduğu görülecektir” dedi. CHP şimdiden yan çizmeye başladı ama Meclis'teki başörtüsü oylaması İYİ Parti açısından da ciddi bir sınav olacak. Eğer başörtüsü işi referanduma giderse cumhurbaşkanlığı seçimini de referandum sandığı belirler. Başörtüsüne çifte güvence sağlamak için Erdoğan'ın gönlünün de referandumdan yana olduğunu düşünüyorum. Zaten referandum konusunda açık bir çağrı yaptı. “Şayet böyle bir tablo oluşmazsa, bir teklifim var; halk oylaması dahil diğer adımları atmaya da biz AK Parti olarak hazırız. Biz şimdiye kadar milletimizin hakemliğinden asla korkmadık, kaçmadık. Meclis'te gereken çoğunluk oluşmazsa hiç şüphesiz son söz milletimize ait olacaktır” dedi. Bakalım Kılıçdaroğlu referandumu göze alabilecek mi?

DİNİ İNANÇ İBARESİ

Başörtüsü ve aileyle ilgili Anayasa değişikliği Meclis'e sunulacak aşamaya geldi. Artık sınav zamanı. Kimin başörtüsü özgürlüğünden yana kimim karşısında olduğunu göreceğiz. Bu arada Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın hakkını teslim etmek gerek. Emeği büyük. Cumhurbaşkanı Erdoğan ile irtibat halinde o koordine etti. Artık söz Meclis'in. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatıyla başörtüsüyle ilgili düzenlemeye, “dini inanç” ibaresi de eklendi. “Kadınlar, dini inançları gereği başlarını örtmesi veya açması nedeniyle ayrımcılığa tabi tutulamaz. Kadınların başlarının ve boyunlarının açık veya örtülü olması çalışma hayatında, kamu hizmetlerinde görev almalarında, eğitim-öğretim hayatında, özel alanda, mal ve hizmet alımında ve seçme ve seçilme haklarında ayrımcılığa neden olamaz” deniliyor.

ÖZEL ALAN

Başörtüsüyle ilgili düzenlemede özel alana yer verilmesi tam anlaşılmadı. Başörtülü kadınlar artık hayatın her yerinde. Başörtülü kadın bakan oluyor, milletvekili okuyor, vali oluyor ama bir spor salonuna yazılacağı zaman ya da sitenin havuzuna gireceğinde başörtüsünden dolayı engellemelerle karşılaşabiliyor. İstanbul'da bir sitede başörtülü özel güvenlik istenmemişti. Hâlâ o kafalar var. O yüzden bu düzenleme gerekli. Gün gelecek bu ülkede başörtülü cumhurbaşkanı da olacak.

Esfender KORKMAZ

Türkiye'den insan ve sermaye çıkıyor

3 Kasım 2022 Perşembe

Türkiye bugün Cumhuriyet dönemi içinde, büyüme-kalkınmada ve daha da önemlisi demokraside ağır bir istikrar sorunu yaşıyoruz. Toplum ikiye bölünmüş durumda; iktidar nimetlerinden yararlananlar ve dışlanan bir muhalefet. Bu nedenle toplum tedirginlik yaşıyor.

Türkiye ye gelen yabancı yatırım sermayesi, yabancıların konut alımlarını çıkarırsak eksi değerdedir. Yani artık Türkiye ye yabancı yatırım sermayesi gelmiyor, tersine çıkıyor.

Son yıllarda yurt dışından ve özellikle bazı Avrupa ülkelerinden en fazla konut alan yabancılar Türklerdir. Türkler eskiden de dışarıdan konut alırdı. Ancak artan bu eğilimin hızlanması ve başka ülkelere vatandaşlık almak isteyenlerin artması da Türkiye'de demokrasinin nereye geldiğini gösteriyor.

Medya her gün doktorların dışarıya gittiğini yazıyor ve iktidar giderlerse gitsinler diyor. Yalnızca doktorlar değil, eğitilmiş işgücü ve özellikle gençler Türkiye de durmuyor.

Vasıflı iş gücü yetiştirmek için her ülke büyük kaynaklar ayırır. Bir ülkenin yetiştirdiği vasıflı insanlar, gençler, bilim adamları, hekim, mühendis, başka ülkeye gidip, orada kalıp çalışmaya başlarsa, bu katlanılan maliyetin atıl kalması demektir. Bu şekildeki insanların göçüne "Beyin göçü (brain drain)" deniliyor.

Göç veren ülkeler gelişmekte olan ülkelerdir. Yani beyin göçü temelde gelişmekte olan ülkelere gelişmiş ülkelere yönelik bir kaynak aktarımıdır. Beyin göçünün nedenleri, işsizlik, çalışma ve araştırma imkânları, demokrasi sorunu gibi çeşitli sorunlardır.

Beyin göçü ilk ve orta çağlarda kilise baskısı ve fikir baskısı ve siyasi nedenlerle ortaya çıkmıştır. Avrupa'da en büyük beyin göçü İkinci Dünya Savaşı öncesi Hitler nedeniyle olmuştur. En büyük göçü alan ülke de ABD olmuştur. Albert Einstein da

Almanya'dan ABD'ye göç eden bilim insanlarından biridir. ABD'ye göç edenler, ABD'nin bilim, teknik ve eğitim alanında kalkınmasına büyük katkı yapmışlardır.

ABD'den sonra Hitler'den kaçan beyinlerin gittiği ikinci adreste Türkiye'dir. Hitler Avrupası'nda diğer ülkeler savaş içinde olduğu için, Atatürk'ün talebi ile Türkiye'ye de Almanya'dan çok sayıda akademisyen geldi.

Türkiye 1933 yılında üniversite reformu yaptı. Darülfünun kaldırıldı, adı İstanbul Üniversitesi oldu. İstanbul Üniversitesi'nin kuruluşu ve gelişmesi Alman profesörlerin desteği ile gerçekleşti. Aynı şekilde bunlardan bir kısmı da Ankara'da hizmet verdi.

Alman profesörlerden Fritz Neumark, Türkiye'de 1933-1953 arasında yirmi yıl kaldı. İlk yıllarda Türkçe'ye hakim oldu ve İktisat Fakültesi Maliye Kürsüsü'nün kurulmasında da etkili oldu. Ayrıca 1950 yılında yürürlüğe giren Türk Vergi Sistemi'nde reform komisyonunda görev aldı. Bu gelenlerden birçoğu kamu reformunda görev aldılar.

Neumark Almanya'ya döndükten sonra, 1979 yılında Boğaziçi'ne sığınanlar isimli kitabı yazdı. Bu kitabın önsözünde Neumark "Hitler Almanya'sından kaçan mültecilerin nispi önemi hiçbir yerde Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kadar büyük olmamış ve çalışmaları kalıcı bir tesir bırakmamıştır." diyor.

İstanbul ve Ankara'da görev alan bu profesörlerin çoğu geldikleri zaman genç bilim adamlarıydı. O günün savaş dışında kalmayı başarabilmiş huzurlu genç Türkiye'si beyin göçü alırken, ne oldu da bugün Türkiye yüksek oranlı beyin göçü veren bir ülke konumundadır? Toplum siyasi tercihlerinde kendi geleceği için bu hususları dikkatli değerlendirmek zorundadır.

Beyin göçü Türkiye için karşılığı olmayan beşeri sermaye kaybına yol açmaktadır. Beşeri sermaye kalkınmanın en önemli ayağıdır. Bu sermayenin kaybı, ülke kalkınmasını da olumsuz etkiliyor. Bugün tersine eğer çözüm bulunmazsa, Türkiye genç beyinleri kaybedecektir.

03 Kasım 2022, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Kapanan tahıl koridoruna Erdoğan dokunuşu

Bugün hiç beklenmeyen bir gelişme oldu. Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, Rus lider **Putin**'le yaptığı telefon görüşmesinin arkasından tahıl koridorunun yeniden çalışmaya başlayacağını açıkladı. **Erdoğan**, Rusya Savunma Bakanı **Şoygu**'nun, Milli Savunma Bakanı **Hulusi Akar**'ı arayarak Rusya'nın anlaşmayı kabul ettiğini, işleyişin bugün saat 12.00'den itibaren eskisi gibi süreceğini bildirdiğini söyledi.

Rusya Savunma Bakanlığı, Kiev'den yazılı garanti aldığını açıkladı. Hatırlanacağı gibi tahıl sevkiyatı, Ukrayna İHA'larının Karadeniz'deki Rus donanma gemilerine saldırmasıyla kesintiye uğramıştı. Bu saldırının arkasında İngiltere'nin de olduğu iddia edilmişti. Dolayısıyla Rusya'nın Kiev'den aldığı yazılı garantinin altında başka hangi ülkelerin imzasının olduğu da ayrı bir merak konusu.

Sonuç olarak Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, olmaz denileni oldurdu ve çok kısa sürede koridoru yeniden devreye soktu. Bütün dünyada bu haber sevinçle karşılandı. Çünkü tahıl koridoru durdurulduğu için dünyanın her ülkesinde buğday fiyatları yükselmeye başlamıştı. Koridorun yeniden açılmasıyla birlikte açlık sınırında olan fakir ülkeler, **Erdoğan** sayesinde derin bir nefes almış oldu.

Erdoğan'ın bu hamlelerinin, 6'lı masa tarafından sürekli olarak itibarsızlaştırılmaya çalışılsa da çok önemli olduğunun bilinmesinde fayda var. Dünyada Rusya, Şanghay İşbirliği Örgütü, Ukrayna, NATO, ABD ve AB ile aynı anda diplomatik ilişki kurabilen ve küresel sorunlara çözüm üretebilen **Erdoğan** dışında başka bir lider, Türkiye dışında başka bir ülke var mı?

İSRAİL'DE NETANYAHU DÖNEMİ

İsrail'deki seçim sonuçları belli oldu. Sağ blokun liderliğini yapan **Netanyahu**, 62 milletvekili kazanarak İsrail'in yeniden başbakanı oldu. İsrail'deki hükümetin değişmesiyle Türkiye'nin İsrail'le diplomatik ilişkileri düzelme sürecine girmişti. Tabii düzelme yolundaki bu ilişkinin son hükümet değişikliğiyle ne yönde gideceğini merak ediyoruz. Yürüyen devlet politikalarında çok fazla değişiklik olacağını tahmin etmemekle birlikte yaşayarak göreceğiz.

AJDA'YA GEÇMİS OLSUN

Sahne disiplini ve performansından hiç taviz vermeyen Türkiye'nin süperstarı, 76 yaşındaki **Ajda Pekkan** sanıyorum nazara geldi. Evinde talihsiz bir kaza yaşayan **Ajda Pekkan** düşüp kalça kemiğini kırdı. Umarım en kısa zamanda yeniden çok sevdiği sahneye ve sevenlerine kavuşur. Ameliyat olan **Ajda Pekkan**'a ve hayranlarına geçmiş olsun diyoruz.